

Autismin talvipäivät 2012 -ohjelmasisällöt avattuna

päivitetty 110112/ks

Perjantai 10.2.2012	
kellonaika	
9.30–10.30	<p>Autismspektrumtillstånd hos vuxna Lena Nylander, överläkare, Universitetssjukhuset i Lund <i>(Luentokieli ruotsi, simultaanitulkkaus suomeksi)</i></p> <p>Lena Nylander on psykiatri, joka toimii Lundin yliopistollisen sairaalan ylilääkärinä. Hän on työskennellyt 1990-luvun puolivälistä alkaen aikuisten autismin kirjon piirteistöjä koskevan tutkimuksen, koulutuksen ja opastuksen parissa. Hän tekee myös kliinistä työtä autismin kirjon kuuluvien henkilöiden mielenterveysongelmien diagnostiikassa ja hoidossa. Luennossaan hän avaa autismin kirjon kysymyksiä aikuisiällä.</p>
10.45–12.00	<p>Lainsäädännön muutokset ja palvelujärjestelmät Päivi Nurmi-Koikkalainen, kehittämisspäälikkö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos <i>(Luentokieli suomi, simultaanitulkkaus ruotsiksi)</i></p> <p>Päivi Nurmi-Koikkalainen on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) palvelujärjestelmäosaston kehittämisspäälikkö, joka on aiemmin toiminut mm. Espoon kaupungin vammaispalvelujen kehittämisspäälikköinä.</p> <p>Yhteiskunnassa on vuosikymmenien ajan tapahtunut muutoksia niin lainsäädännössä kuin palvelurakenteissa. Tässä esityksessä muutoksia tarkastellaan vammaisten ihmisten näkökulmasta.</p>
13.30–14.30	<p>Nuoruuden nivelvaiheet Juhani Karvinen ja Sanna Luhta, VALAS-koulutuksen opiskelijoita, Keskuspuiston ammattiopisto KPAO Ilkka Sipola, opettaja, Keskuspuiston ammattiopisto KPAO <i>(Luentokieli suomi, simultaanitulkkaus ruotsiksi)</i></p> <p>Nuoruuteen ja aikuisuuteen kasvamiseen liittyy monia vaihteita sekä kysymyksiä opintoihin, itsenäiseen elämään ja työelämään liittyen. Monet näistä asioista ovat haastavia Asperger-nuorille ja niissä he tarvitsevat eri sidosryhmien tukea. Esityksessä tuodaan esille Asperger-nuorten ja ammatillisen valmentavan koulutuksen näkökulmaa aikuisuuteen kasvamiseen sekä tuen tarpeeseen.</p> <p>Esitelmän pitäjinä toimivat Keskuspuiston ammattiopiston Valas-ryhmän opiskelijat Sanna Luhta ja Juhani Karvinen sekä opettaja Ilkka Sipola.</p>

<p>15.00–16.40</p>	<p>Työllistyminen ja työhön kiinnittyminen Neljä työllistymiscase-esittelyä, joiden jälkeen on varattu aikaa kysymyksille ja keskustelulle. <i>(Luentokieli suomi, simultaanitulkkaus ruotsiksi)</i></p> <p>A. Palveluntuottajan työllistymismallin esittely</p> <p>Sanna Kara toimii palvelutoiminnan päällikkönä Autismisäätiön työllistämispalveluissa. Tavoitteenamme on parantaa kohderyhmän henkilöiden työllistymisen mahdollisuuksia ja sitä kautta heidän työllistymistään avoimille työmarkkinoille. Luennossani puhun työllistämisen mahdollisuuksista ja Autismisäätiön uusista rakenteista työllistymisen parantamiseksi.</p> <p>B. Tuetun työllistymisen malli Helsingin kaupungilla</p> <p>Nina Sohlberg-Ahlgren toimii johtavana työvalmentajana Helsingin kaupungin Tuetun työllistymisen palvelussa. Tuetun työllistymisen palvelu tukee kehitysvammaisten ja osatyökykyisten henkilöiden työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Tuetun työllistymisen palvelut tarjoaa kokonaisvaltaisen palvelujärjestelmän johon kuuluu työpaikan hankkiminen, yksilöllinen koulutus työtehtäviin, jatkuva tuki työpaikoilla tukikäyntien avulla ja työsuhteen ylläpito. Mallissa kuvataan työllistämisyhteistyötä työvoiman palvelukeskuksen (TYP) kanssa.</p> <p>C. Tuetun työn malli avoimille työmarkkinoille</p> <p>Nina Sohlberg-Ahlgren: Kuvaus Helsingin kaupungin työvalmennuksesta palkkatyöhön.</p> <p>D. Opiskelumallin konseptiesittely</p> <p>Keskuspuiston ammattiopiston kehityspäällikkö Miika Keijonen on ollut kehittämässä syrjäytymisuhan alla oleville työttömille sekä vajaakuntoisille suunnattuja tuetun työllistämisen malleja vuosina 1998–2000 sekä 2001–2005 ja vastannut työhönvalmennustoiminnan ja työnantajayhteistyön kehittämisestä Keskuspuiston ammattiopistolla vuodesta 2005 alkaen. Keskuspuiston ammattiopisto on ORTON Invalidisäätiön ylläpitämä ammatillinen erityisoppilaitos ja erityisopetuksenkehittämiskeskus, joka tarjoaa erilaisia opetus-, kehittämis- ja asiantuntijapalveluja opiskelijoille, toisille oppilaitoksille sekä muille yhteistyötahoille.</p>
<p>16.40–17.00</p>	<p>Lyhytelokuva Sirocco</p> <p>Lyhytelokuva Sirocco kertoo siitä miten kohtaloonsa tyytynyt henkilö uskaltaa tarttua hetkeen ja toimeen, sen sijaan että vain tyytyisi ja alistuisi. Jokainen meistä tarvitsee toista ihmistä ja kokemusta siitä, että se, mitä elämässään tekee, on elintärkeää. Elokuva perustuu Tuuve Aron novelliin Merkki.</p> <p>Siroccon on tuottanut elokuvatuotantoyhtiö Pohjola-filmi, jonka on perustanut Taideteollisessa korkeakoulussa opiskeleva elokuvatuottaja Elina Pohjola yhdessä kirjailijamiestensä Mike Pohjolan kanssa. Pohjola-filmin edellinen lyhytelokuva, yhteistuotanto <i>Baabelin metsä</i>, voitti syksyllä 2010 Berliinissä Prix Europa -palkinnon. Ohjaaja Mikko Kuparinen on nuori lahjakas ohjaaja, jonka edellisiin töihin lukeutuu useita palkittuja lyhytelokuvia.</p>

Lauantai 11.2.2012

kellonaika

9.00–10.30

Cognitive Perspective on ASD

Dermot Bowler, Professor, City University London

Tero Timonen, dosentti, Honkalampi-säätiö, Itä-Suomen yliopisto, Åbo Akademi
(Luentokieli englanti, simultaanitulkkaus suomeksi)

Professor Dermot Bowler graduated from Trinity College Dublin in 1976 and gained his PhD from the University of London in 1986. After working at the Thomas Coram Research Unit and the Medical Research Council, he joined City University as a lecturer in 1990. He has also held honorary positions at the Université de Montreal and is currently an adjunct professor at McGill University, Montreal.

His research interests focus on memory in people from the high functioning end of the autism spectrum, and have been generously supported by the Medical Research Council, the Economic and Social Research Council, the Wellcome Trust, the Nuffield foundation and Autism Speaks.

Dosentti Tero Timonen on toiminut Joensuun yliopistossa lehtorina, yliassistenttina ja määräaikaisena professorina ja tutkimusjohtajana sekä Honkalampi-säätiössä johtavana psykologina ja tutkimuspäällikkönä. Lisäksi Timonen on toiminut mm. Suomen Autismiyhdistys ry:n sekä Suomen käyttäytymisanalyysin ja kognitiivisen käyttäytymisterapian yhdistys ry:n puheenjohtajana.

Valinnaiset luennot (linjat A, B ja C)

A) Tutkimus-linja

jakautuu lääketieteen, psykologian ja pedagogiikan sekä lingvistiikan aiheisiin

1. Lääketiede

10.45–12.00

1. Autismiin liittyvien käytöshäiriöiden hermostollisesta taustasta

Akatemiatutkija, dosentti Maija Castrén
Rinnekoti-Säätiö, Helsingin yliopisto

2. Katsekontaktin vaikeudet autistisilla lapsilla

Akatemiatutkija, tri. Anneli Kylliäinen
Tampereen yliopisto

Katsekontaktin vaikeudet ovat yksi autismin varhaisimpia tunnusmerkkejä. Vielä ei tarkkaan tiedetä, mistä katsekontaktin vaikeudet aiheutuvat. Luennolla esitellään oletuksia ja tutkimustuloksia, jotka ovat osaltaan selittämässä katsekontaktin vaikeuksia autismissa.

Psykologian tohtori, neuropsykologian erikoispsykologi Anneli Kylliäinen on aloittanut Suomen Akatemian tutkijatohtorina Tampereen yliopistossa kolmevuotisen tutkimusprojektin. Tutkimuksessa on tarkoituksena selvittää pienten autististen lasten katsekontaktin vaikeuksia.

3. Lääketieteellinen näkökulma autismin kirjossa

Yliääkäri Pekka Tani
Helsingin yliopistollinen sairaala

2. Psykologia	
13.30–14.45	<p>1. Kognitiivinen käyttäytymisterapia autismikirjon henkilöiden kuntoutuksessa ja terapiassa Psykologi/psykoterapeutti (VET) Sari Kujanpää Haukarannan koulu ja Dosentti Tero Timonen Honkalampi-säätiö/ Itä-Suomen yliopisto/ Åbo Akademi</p> <p>2. Suhdekehysteorian ja psykologisen joustavuuden edistämisen mahdollisuudet juuttumistaipumuksen vähentämisessä Professori Raimo Lappalainen Jyväskylän yliopisto ja Dosentti Tero Timonen Honkalampi-säätiö/ Itä-Suomen yliopisto/ Åbo Akademi</p> <p>3. Autismin kirjo kulttuuriantropologisena tutkimuskohteena Tutkimuspäällikkö, dosentti Tero Timonen Honkalampi-säätiö/ Itä-Suomen yliopisto/ Åbo Akademi ja Tutkija Anne Lindblom Karlstadt Universitet, Sverige</p>
3. Pedagogiikka ja lingvistiikka	
15.15–16.30	<p>1. Opettajan toiminta oppimisen tukena Tutkija Irene Rämä Helsingin yliopisto</p> <p>Autististen lasten opetuksessa opettajan rooli kommunikaation mahdollistajana, tukijana ja edistäjänä on tavallista opetusta merkittävämmässä asemassa autistien poikkeavien vuorovaikutustaitojen ja -tapojen vuoksi. Opettajan omaama hiljainen, kokemusperäinen tieto on merkittävä oppimista ohjaava tekijä opetustilanteissa, joissa opettajan non-verbaali toiminta heijastaa opettajan hiljaista tietoa. Tämän hiljaisen tietämisen saattaminen näkyväksi on tärkeää, koska se valottaa niitä ratkaisuja ja valintoja, joita opettaja opetustilanteessa tekee.</p> <p>Kasvatustieteen maisteri Irene Rämä toimii tutkijana Ruskeasuon koulussa ja valmistelee Helsingin yliopiston jatko-opiskelijana väitöskirjaa aiheesta Hiljainen tieto autismiopetuksessa.</p> <p>2. Autismiin ja teknologiaan liittyvä tutkimus Professori Eija Kärnä ryhmineen Itä-Suomen yliopisto</p> <p>3. Keskustelu- ja kerrontapuhe Aspergerin oireyhtymässä ja skitsofreniassa: yhtäläisyyksiä ja eroja Professori Jussi Niemi Itä-Suomen yliopisto</p>

B) Kuntoutus-linja

tuotetaan tietoa hyvistä malleista, työkaluista ja menetelmistä

1. Toimintakyvyn arvioinnista yleistämiseen

10.45–12.00

1. PEP-3 arvioinnin hyödyntäminen arjessa

Heini Lahtinen, lastenhoitaja (HUS Lastenlinna)

Lastenlinnan neurokognitiivisella osastolla L13 on otettu kokeiluun autistisille ja muille kehityshäiriöisille lapsille suunnatun PEP-R -arviointimenetelmän uudistettu versio PEP-3 (Psychoeducational Profile). Arviointimenetelmä on osa TEACCH-kuntoutusohjelmaa (Treatment and Education of Autistic and related Communication handicapped CHildren). Uudistetussa versiossa vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä lapsen arvioinnissa on lisätty haastatteluosuudella, jonka tarkoituksena on saada tietoa lapsen omatoimisuustaidoista ja käyttäytymisestä eri tilanteissa. PEP-3 -arvioinnissa myös testiosuuteen on lisätty uusia tehtäviä, esimerkiksi lapsen sosiaalisia taitoja mittaavia tehtäviä.

PEP-3 -arviointimenetelmä vastaa tähän asti käytettyä yhdistelmää, jossa PEP-R -menetelmää on täydennetty vanhempien kanssa käytävällä Vineland- ja/tai CARS-haastattelulla. Luennon aikana käydään läpi uuden arviointimenetelmän hyödyistä arjen kuntoutuksessa ja tavoitteiden asettamisessa sekä eroavaisuuksista aikaisempiin menetelmiin verrattuna.

2. TTAP - arvioinnista yleistämiseen

Maija Koski, opettaja ja Teija Mikkonen, kouluttaja, tiimiesimies (Keskuspuiston ammattiopisto)

Luento käsittelee TTAP -arvioinnin tekemistä ja siitä tavoitteiden laatimista sekä arvioinnin yleistämistä käytäntöön ja toteutuksen itsearvioinnin opiskelijan tekemänä sekä ohjaajan arviointina.

Opettaja Maija Koski on työskennellyt autismikirjon henkilöiden parissa vuodesta 1997 Keskuspuiston ammattiopistossa. Kouluttaja, tiimiesimies Teija Mikkonen on työskennellyt autismikirjon henkilöiden parissa vuodesta 1989 Kärkullan samkommunissa ja Keskuspuiston ammattiopistossa. Molemmat työskentelevät Arla, Pitskun toimipaikassa.

2. Mielen hyvinvointi

13.30–14.45

1. Draaman keinot mielen hyvinvoinnin tukena

Elina Kontu, dosentti (Helsingin yliopisto)

Hyvinvoiva mieli on mahdollinen ja siihen on oltava oikeus kaikilla ihmisillä diagnoosista riippumatta. Ymmärrys omista tunteista ja tunnetiloista ja näiden tilannesidonnaisuudesta ovat kuvittelun ohella keskeisiä taitoja ja lähtökohtana hyvälle mielelle. Näitä taitoja voidaan oppia; pieni lapsi oppii leikkimällä, nuori ja aikuinen draaman keinoin. Draama luo rajat ja antaa mahdollisuuden harjoitella sosiaalista elämää turvallisessa ympäristössä osaavamman henkilön ohjauksessa.

Dosentti, filosofian tohtori Elina Kontu on toiminut opetuksen ja kuntoutuksen alalla yli kolmekymmentä vuotta; erityisopettajana, musiikkiterapeuttina ja nykyisin yliopistonlehtorina ja tutkijana Helsingin yliopistossa.

	<p>2. Luovuus autismikuntoutuksessa Synnöve Jokelainen, taide- ja käsityötoiminnan vastaava (Autismisäätiö)</p> <p>Luennolla esitellään kuvataide- ja käsityötoiminnan tarjoamia mahdollisuuksia autismikuntoutuksessa. Jaetaan kokemuksia siitä kuinka asiakasta voidaan tukea omien vahvuuksiensa löytämisessä ja niiden käyttämisessä, ja annetaan esimerkkejä uuden opetteluun soveltuvista menetelmistä ja välineistä. Taide voi olla myös toimiva keino ilmaista itseään. Lähtökohtana on, että sopivalla tuella ja ohjauksella kaikki voivat olla luovia ja osallistua sekä taiteen tekemiseen että kokemiseen. Synnöve Jokelainen on taide- ja käsityötoiminnan vastaava Autismisäätiöllä.</p>
<p>3. Yhteisiä työkaluja ja käytäntöjä</p>	
<p>15.15–16.30</p>	<p>1. Perhetyön työkalut Elina Vienonen, järjestösuunnittelija (Autismi- ja Aspergerliitto ry)</p> <p>Tässä osiossa perhetyö-käsitettä käytetään kuvaamaan kaikkea työtä, jota yhdessä perheenjäsenten kanssa ja perheissä tehdään. Aika, kiire ja laaja-alaisen osaamisen vaatimukset ovat haaste ammattilaisille. Samat haasteet ovat perheissä. Perheitä, erilaisia elämäntapoja ja perhekulttuureita ei voi erottaa ammattilaisten tekemästä työstä erilliseksi elämänaalueeksi. Täyteen pakatun työkalupakin sijaan tässä osiossa on tavoitteena löytää pari lisävälinettä omiin työkalupakkeihin käytettäväksi.</p> <p>Elina Vienonen on Autismi- ja Aspergerliiton järjestösuunnittelija, joka on aiemmin toiminut Kolpeneen palvelukeskuksessa Rovaniemellä.</p> <p>2. Lähityön työkalut Sanna Tiitinen, projektipäällikkö, Kylli-projekti Kylli-projektin hankekumppanit</p> <p><i>Sisältökuvaus julkaistaan myöhemmin</i></p>
<p>C) Omavoimaisuus-linja <i>nostaa esiin autismin kirjon henkilöiden asiantuntijuuden ja autismikulttuurin näkökulmaa</i></p>	
<p>1. Kokemusasiantuntijuus</p>	
<p>10.45–12.00</p>	<p>Autismin kirjo ja Touretten oireyhtymä - kokemusosaajan näkökulma</p> <p>Olen Niko Romo, Suomen Tourette -yhdistyksen jäsen ja tuon omalta osaltani Tourettea kansan tietoisuuteen. Omalla toiminnallani pyrin vähentämään ennakkoluuloja ja kehittämään toimintamalleja, joiden tarkoituksena on helpottaa muidenkin toureetikkojen arjen- ja elämänhallintaa. Tavoitteenani on myös vertaisryhmän perustaminen omalle asuinseudulle. Lähihoitajaopiskeluissa olen suuntautunut mielenterveys- ja päihdetyöhön.</p> <p><i>Toisen kokemusosaajapuheenvuoron sisältökuvaus julkaistaan myöhemmin</i></p>

2. Autismikulttuuri meillä ja muualla	
13.30–14.45	<p>1. Autismikulttuurin nykytila Heta Pukki, kouluttaja, FM, MEd ja Meri Lähteenoksa, neuropsykiatrinen valmentaja, Empowerment-toimikunnan jäsen</p> <p>Autismikulttuuri tarkoittaa ennen kaikkea autismin kirjon aikuisten oma-aloitteista ja omaehtoista toimintaa. Sen ytimessä Suomessa ovat esim. Empowerment-toimikunta, Suomen Asperger-yhdistyksen toimijat ja aktiiviset nettikirjoittelijat. Dialogissa pohditaan missä meillä mennään ja mitä teemoja maailmalla liikkuu.</p> <p>2. Empowerment-toiminta Suomessa Ari Hietikko ja Mervi Piispanen ovat Empowerment-toimikunnan jäseniä</p> <p>Empowerment-toimikunta esittäytyy.</p>
3. Luovat menetelmät itsetuntemuksen apuna	
15.15–16.30	<p>1. Tunne itsesi -kurssin antia Ulla Miettinen ja Anneli Willman, toimintaterapeuttipiskelijät Metropolia ammattikorkeakoulu</p> <p>Tunne itsesi -ryhmässä kehitettiin autismin kirjon henkilöiden tarpeisiin tunne- ja vuorovaikutustaitoja harjoittava peli käytettäväksi vertaisryhmissä. Tunne itsesi -ryhmän ”ASPELI” on sosiaalisen vuorovaikutuksen peli, joka toteutetaan toiminnallisten ja luovien menetelmien avulla ryhmän yhteistyönä. Kehittämishanke toteutettiin syksyllä 2011 Autismi- ja Aspergerliitto ry:n ja Metropolia Ammattikorkeakoulun yhteistyönä.</p> <p>2. Nuorten tulevaisuusryhmän antia Marjo Hodju, projektipäällikkö Elämänlanka-projekti</p> <p>Tulevaisuus-ryhmän toiminta on suunnattu 13–20-vuotiaille, neurologisia erityisvaikeuksia (esim. ADHD, Aspergerin oireyhtymä, kielihäiriöt) omaaville nuorille ja heidän vanhemmilleen. Ryhmän toimintaan kuuluvat erilliset ryhmät nuorille ja vanhemmille, yksilöllinen tuki tulevaisuuden suunnitteluun ja tiivis yhteistyö lähiverkoston (esim. koulu, hoito- ja kuntoutustahot) kanssa. Toiminnan sisältöön vaikuttavat ryhmän yleiset tavoitteet sekä kunkin nuoren asettamat yksilölliset tavoitteet. Lisäksi ryhmän toimintaan liittyy olennaisena osana palveluohjauksellinen työote, jonka avulla tuetaan nuoren itsenäistymistä sekä tulevaisuuden suunnittelua.</p> <p>Marjo Hodju toimii projektipäällikkönä Elämänlanka-projektissa, joka on Savon Vammaisasuntosäätiön ja Honkalampi-säätiön yhteistyöhanke. Koulutustaustaltaan hän on YTM (pääaineena sosiaalipedagogiikka) ja toimintaterapeutti (AMK).</p>